

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Румен Грозданов Попов, Институт по аграрна икономика, ССА
 Научна специалност: „Икономика и управление (по отрасли), ш. 3.8 „Икономика

Относно: кандидатурата на доц. д-р Божидар Антонов Иванов за академична длъжност „професор“ в научна област 3. Социални науки, професионално направление ш.3.8 Икономика, научно направление „Икономика и управление (земеделие), по конкурс за „професор“, ДВ, бр. 103 от 12.12.2023 г., Заповед на Председателя на ССА № РД-05-37 от 13.02.2024 г.

Божидар Иванов е роден през 1973 година. През 1998г. и 2000г. завършва успешно бакалавърски и магистърски курс във Факултета по Аграрна икономика на УНСС, София. През периода 2001-2004 посещава и завършва успешно докторски курс (PhD) в Департамента по Аграрна икономика на университета „Кюшу“ във Фукоока, Япония. От 2005 г. работи в ИАИ като главен асистент и от 2011г. като доцент. Завършва специализирани и образователни курсове в университетски центрове в Будапеща, Краков, Израел и САЩ, университета в Мисури. В момента е доцент и директор на ИАИ от 2018г.

По националните минимални и допълнителни наукометрични изисквания доц. Иванов има повече от необходимите показатели – един успешно завършил докторант – В. Кръстев, и трима с предстояща защита на дисертация; две, успешно завършени теми по бюджетната субсидия за 2015 и 2016 г., две по бюджетната субсидия за 2017г. и 2018г., две през 2019 и 2020г., договор със „Софийска вода“ АД от 2019г. и договор по Национална научна програма „Здравословни храни за силна биоикономика и качество на живот“. Работи по договори със Световната банка; Китайската народна република; Euro Commission, Grant agreement 862448 – SHERPA; The World Bank. В областта на публикациите доц. Иванов отчита една монография за присъждане на научна степен „доктор“ и една монография през 2021г. „Развитие, конкурентоспособност и приоритети на българското земеделие“; пет статии, които нямат все още рецензии; статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани световно известни бази данни с научна информация – 186 точки; статии и доклади публикувани в неререферирани списания с научно редактиране – 95,84 точки; студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известна база данни с научна информация – 26,25, студия, публикувана в неререферирано списание – 3,75 точки. Авторът е цитиран в реферирани и индексирани база данни с обща оценка 225 точки и в неферирани списания – 145 точки, или общо за цитиранията 370 точки. Има участие в национален научен и образователен проект и международни проекти, водил е ръководство на национални и международни научни и образователни проекти, всичко с оценка 470 точки. Общо за публикации, цитирания, ръководство на докторанти и участие и ръководство на национални и международни проекти доц. Иванов е постигнал 1251,84 точки.

Научните и научно-приложните приноси на доц. Иванов се съсредоточават преди всичко по въпросите на конкурентостта на земеделието и отделните му производствени единици, влиянието на различните форми на аграрните пазари, европейската политика и развитието на земеделието като отрасъл на селската икономика. Направен е обстоен анализ на

европейски и американски автори преди всичко на количествените и качествените секторни анализи на земеделието като перспектива на изследванията в тази област. По отношение на аграрната политика прави впечатление не само познанията на автора на минали постижения, но и добрата осведоменост по най-новите тенденции в науката към екологизация и борбата със замърсяването и климатичните промени.

Оригиналността на научните разработки на доц. Иванов се състои в апробиране и внедряване на признати и практикувани научни инструменти като измерване и изчисляване на индекс на конкурентоспособност, конвергенция, еластичност, неравномерно разпределение, оценка на сценарии и вероятност за тяхното настъпване. В редица статии се показва чрез изчисления и алгоритми как те могат да бъдат използвани, често пъти в нова среда.

Основно направление на изследователската работа на автора е свързано с адаптирането на изброените методи за анализ на вече утвърдени понятия в съвременната аграрна икономика, като например въпроса на конкурентоспособността. Авторът я разглежда в нейния статичен аспект и способността ѝ да поддържа постоянен и разширяващ си дял по различни показатели и в добавената стойност на световния пазар – нещо познато, но рядко използвано средство в родната икономика. Получените стойности дават възможност за сравнения както за развитието на земеделието като цяло, така и за това как се изменя съотношението между отделните му сектори – например разширения дял на зърненото производство и свитото производство в другите отрасли. Методът за изчисляване на коефициента на детерминация предлага начин за анализ на връзките и взаимодействието на отделните фактори. Друг метод, намиращ място в авторските материали, е конвергенцията, даващ място за сближаването между сравними обекти. Методът на еластичността е ключово понятие при измерване на зависимостта на между два субекта и при съставянето на икономическа еластичност. Намира място и разработеният начин за изработване на ценовата асиметрия, показващ разминаването и несъответствието между две цени. Авторът е направил и адаптация и подход за неравномерно разпределение и на концентрация на неравномерно разпределение на доходите (съвместно с други автори) с коефициента на Джини. Методът за оценка на сценариите и вероятността от тяхното настъпване е изложен в колективната монография под ръководството на доц. Иванов „Възможни сценарии за развитие на българското земеделие и селски райони до 2027 година“ в която е изложен и подхода за тяхната количествена оценка. Доц. Иванов е ръководител на основания през 2013г. Център за икономически изследвания в селското стопанство – САРА към ИАИ, който обхваща пазарни анализи и икономическо моделиране.

В библиографията на представените трудове на доц. Иванов най-важно място има авторската монография „Развитие, конкурентоспособност и приоритети на българското земеделие“. В книгата се прави анализ на най-важните постижения и проблеми и се предлагат редица предложения за бъдещото развитие на сектора. В трудът може да се отбележат следните постижения:

- Изброени и положително изложени са методите на изследване на състоянието и развитието на земеделието и неговата конкурентоспособност;
- Разработване на модел за оценка на директните плащания в селското стопанство;
- Оценка на дела на селското стопанство в БВП;
- Изясняват се обстоятелствата, довели до вътрешно отрасловата структура на стопанската дейност;
- Изяснени са причините за структурните промени в българското земеделие като следствие на влиянието на конкурентоспособността на произвежданите продукти;
- В областта на външната търговия с земеделски продукти се отбелязва голямото предимство на растителните продукти, основно на зърнените храни, и сравнително скромно място на животновъдните;
- Направено е изследване на факторната производителност в отделните подотрасли;
- Засегнат е въпроса с натуралното самозадоволяване на домакинствата и влиянието на домашното производство върху производителността на труда;
- Направен опит за приоритизиране на потребностите посредством SWOT анализ.

Представени са от автора седем статии по отношение на конкурентостта, в които се разработва и предлага съответния индекс и се извеждат изводи за земеделската политика. Голям е броят на статиите посветени на анализ на стоковите пазари. За целта са използвани количествени методи, които включват авторски нововъведения, както и известни научни методи. На анализа на въздействието на аграрна политика са разработени 11 статии и документи, от които 6 на английски език и част от тях в съавторство, в които основно се изясняват последиците от приложението на ОСП на ЕС за българското земеделие. Направен е извода, че директните плащания имат по-скоро негативен ефект не само за нашето земеделие, но и за всички европейски страни, и неговото ограничаване с производствени, социални и екологични резултати, макар и трудно, но би дало принос към преодоляване на недостатъците на този модел. Авторът е представил и голям брой разработки, част от които в съавторство – 7 публикувани в реферирани научна база данни и 9 други в нереферирани база данни.

В наукометричната справка са изложени 44 цитирания на автора, което показва, че той е добре познат в научния свят.

Оригиналността на научните приноси в работите на доц. Иванов могат да се намерят на-вече в адаптирането и използването на количествени методи за икономически анализ. Новото в тези изследвания е преди всичко да се изведе алтернативен начин за тяхното изчисляване и качествен анализ.

В нововъведенията и методологическите разработки за оригиналност на първо място стои методът за изчисляване на индекса на конкурентоспособността. Приложеният подход за намиране на индекса се базира на количествено изчисляване, което позволява ползването на статистическа информация. Методът за изчисляване на коефициента на детерминация се

основава на разбирането, че той се основава преди всичко на дисперсията, т.е. на разликата между отделната единица и средната съвкупност. В няколко статии и проектни разработки е изложен и методът на конвергенция за измерване на сходството между икономически субекти. Оригиналноста на използване на подхода за изчисляване на еластичността е демонстрирано в моделите на селскостопанските пазари на България. Методът на изчисляване на ценовата асиметрия показва разминаването и несъответствието на включени поне на две цени и обикновено служи за сравняване на цените по веригата на стойността – производство – преработка – търговия. Оригинално в подхода за изчисляване на неравномерното разпределение е в различния начин за отчитане на особеностите на изследването.

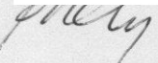
Обществената дейност, научно-приложната ориентация и способността за научно ръководство заемат особено важно място в работата на доц. д-р Иванов. Той участва или ръководи в разработването на 40 проекта в областта на земеделието и развитието на селските райони, по-голяма част от които съгласувани с МЗХ. Ръководител на проект „Създаване на център за икономически изследвания в селското стопанство“ по Грантова схема на Фондация Америка за България, на проекти по Шеста и Седма рамкови програми на ЕС в частта им за България и на проекти с партньори от Нидерландия, Япония, Китай и др. Участвал е в редица годишни конференции на секторни организации от земеделието и има широко присъствие в отразяването им в средствата за масова информация.

На края, бих пожелал на доц. Иванов бъде все така всеотдаен към бъдещето на младите научни кадри и на ИАИ като средище на научни идеи в земеделието.

В обобщение

С оглед на всичко изложено приемам напълно убедено, че кандидатурата на доц. д-р Божидар Антонов Иванов за академична длъжност „професор“ в научна област 3. Социални науки, професионално направление ш.3.8 Икономика, научно направление „Икономика и управление (земеделие)“ е напълно основателна и гласувам положително с „да“.

22.03.2024г.

Подпис:
/Проф. Румен Попов/

SCIENTIFIC STATEMENT

From Professor Dr. Rumen Grozdanov Popov, Institute of Agricultural Economics, SSA
Scientific field: „Economics and Management (by Industry), Professional field 3.8 Economics

regarding the candidature of Assoc. Prof. Dr. Bozhidar Antonov Ivanov for the academic position of "Professor" in scientific field 3. Social Sciences, Professional field 3.8 Economics, Scientific field "Economics and Management (Agriculture)", on competition for "professor", SG, no. 103 of 12.12.2023, Order of the Chairman of the SSA No. RD-05-37 of 13.02.2024

Bozhidar Ivanov was born in 1973. In 1998 and 2000 he successfully completed a bachelor's and master's course at the Faculty of Agricultural Economics of the UNWE, Sofia. During the period 2001-2004, he attended and successfully completed a doctoral course (PhD) at the Department of Agricultural Economics of Kyushu University in Fukuoka, Japan. Since 2005, he has been working at IAI as a Chief Assistant and since 2011 as an Associate Professor. He completed specialized and educational courses at university centers in Budapest, Krakow, Israel and the USA (the University of Missouri). He is currently an Associate Professor and Director of the Institute of Agricultural Economics since 2018.

According to the **national minimum and additional scientometric requirements**, Assoc. Prof. Ivanov has more than the necessary indicators - one successfully completed PhD student - V. Krastev, and three more with an upcoming PhD training achievement; two, successfully completed projects on the budget subsidy for 2015 and 2016, two projects on the budget subsidy for 2017 and 2018, two in 2019 and 2020; contract with Sofia Water JSC from 2019 and a contract under the National Scientific Program "Healthy Foods for a Strong Bioeconomy and Quality of Life". He works, accomplishing tasks under contracts with the World Bank; The People's Republic of China; Euro Commission, Grant agreement 862448 – SHERPA.

In the field of **publications**, Assoc. Prof. Ivanov reports one monograph for the award of the scientific degree "Doctor" and one monograph from 2021 "Development, Competitiveness and Priorities of Bulgarian Agriculture"; five articles not yet reviewed; articles and reports published in scientific editions, referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information - 186 points; articles and reports published in non-refereed journals with scientific editing - 95.84 points; studies published in scientific publications, referenced and indexed in a world-renowned database with scientific information – 26.25, studies published in a non-referenced journals – 3.75 points. The author is cited in referenced and indexed databases with a total score of 225 points and in non-referenced journals – 145 points, or a total of 370 points for citations. He has participated in a national scientific and educational project and international projects, he led national and international scientific and educational projects, all with a score of 470 points. In total, for publications, citations, supervision of doctoral students and participation and leadership of national and international projects, Assoc. Prof. Ivanov has achieved 1251.84 points.

The scientific and scientific-applied contributions of Assoc. Prof. Ivanov are primarily focused on the issues of the competitiveness of agriculture and its individual production units, the influence of different forms of agrarian markets, European policy and the development of agriculture as a branch of the rural economy. A comprehensive analysis of European and American authors, primarily quantitative and qualitative sectoral analyzes of agriculture as a perspective of research in this area, has been made. In terms of agricultural policy, it is not only the author's knowledge of past achievements that impresses, but also the good awareness of the latest trends in science towards greening and the fight against pollution and climate change.

The **originality of the scientific studies** of Assoc. Prof. Ivanov consists in the testing and implementation of recognized and practiced scientific instruments, such as the measurement and calculation of the index of competitiveness, convergence, elasticity, uneven distribution, assessment of scenarios and the probability of their occurrence. In a number of articles, it is shown through calculations and algorithms how they can be used, often in a new environment.

The main focus of the author's research work is related to the adaptation of the listed methods for the analysis of already established concepts in the modern agricultural economy, such as the issue of competitiveness. The author examines this topic in its static aspect and its ability to maintain a constant and expanding share in various indicators and in the added value of the world market - known, but rarely used tool in the native economy. The obtained values make it possible to compare both the development of agriculture as a whole and how the ratio between its individual sectors is changing - for example, the expanded share of grain production and the reduced production in other sectors. The method for calculating the coefficient of determination offers a way to analyze the relationship and interaction of individual factors. Another method that finds a place in the author's materials is the convergence, giving place to the rapprochement between comparable objects. The elasticity method is a key concept in measuring the dependence of two entities in constructing economic elasticity. There is also a place for the developed way of working out price asymmetry, showing the divergence and the incompatibility between two prices. The author has also made an adaptation and approach for uneven distribution and concentration of uneven income distribution (together with other authors) with the Gini coefficient. The method for evaluating the scenarios and the probability of their occurrence is presented in the collective monograph under the leadership of Assoc. Prof. Ivanov "Possible Scenarios for the Development of Bulgarian Agriculture and Rural Areas until 2027", which also sets out the approach for their quantitative evaluation. Prof. Ivanov was the head of the established in 2013 Center for Economic Researches in Agriculture - CAPA at the Institute of Agricultural Economics, which covers market analyzes and economic modeling.

In the **bibliography** of the presented works of Associate Professor Ivanov, the author's monograph "Development, Competitiveness and Priorities of Bulgarian Agriculture" has the most important place. The book analyzes the most important achievements and problems and offers a number of proposals for the prosperous development of the sector. The following achievements can be noted in the work:

- The methods of researching the state and development of agriculture and its competitiveness are listed and positively presented;
- Development of a model for evaluating direct payments in agriculture;
- Assessment of the share of agriculture in GDP;
- The circumstances led to the intra-sectoral structure of economic activity are clarified;
- The reasons for the structural changes in Bulgarian agriculture as a consequence of the influence of the competitiveness of the manufactured products have been clarified;
- In the field of foreign trade with agricultural products have been noted the great advantage of vegetable products, mainly cereals, and the relatively modest place of the livestock breeding; A study of the factor productivity in the different sub-sectors was made;
- The issue of natural self-sufficiency of households and the impact of home production on labor productivity has been mentioned;
- An attempt was made to prioritize needs through a SWOT analysis.

Seven articles on competitiveness are presented by the author, in which the relevant index has been elaborated and proposed and conclusions have been drawn for agricultural policy. There is a large number of articles devoted to the analysis of commodity markets. For this purpose, quantitative methods were used, which include author's innovations, as well as known scientific methods. Eleven articles and documents have been developed on the analysis of agricultural policy impact, of which 6 are in English and some of them are co-authored, in which the consequences of the application of the EU CAP for Bulgarian agriculture were mainly clarified. A conclusion was made that direct payments have rather a negative effect not only for our agriculture, but also for all European countries, and its limitation with production, social and environmental results, although difficult, would contribute to overcoming the negative sides of this model. The author has also presented a large number of works, some of which are co-authored - 7 published in referenced scientific databases and 9 others in non-referenced databases.

In the scientometric reference, 44 citations of the author are presented, which shows that he is well known in the scientific world.

The **originality of the scientific contributions** in the works of Assoc. Prof. Ivanov can be found mainly in the adaptation and use of quantitative methods for economic analysis. What is new in these studies is, above all, to derive an alternative way for their calculation and qualitative analysis.

Among the innovations and methodological developments for originality, the method for calculating the competitiveness index is in the first place. The applied approach to determine the index is based on a quantitative calculation that allows the use of statistical information. The method of calculating the coefficient of determination is based on the understanding that it is based primarily on the variance (dispersion), i.e. of the difference between the individual unit and the average totality. In several articles and projects, the convergence method for measuring the similarity between economic entities is also presented. The originality of using the elasticity calculation approach is demonstrated in the agricultural market models of Bulgaria. The price asymmetry calculation

method shows the divergence and inconsistency of at least two prices involved and it is usually used to compare prices along the value chain: production - processing - trade. What is original in the approach to calculating uneven distribution is the different way of accounting of particularities of the research.

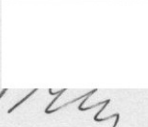
The public activity, the scientific-applied orientation and the ability for scientific leadership occupy a particularly important place in the work of Associate Professor Dr. Ivanov. He participates or leads the development of 40 projects in the field of agriculture and rural areas development, most of which are coordinated with the Ministry of Agriculture. He is the leader of the project "Creation of a Center for Economic Research in the Rural Economy" under the Grant scheme of the America for Bulgaria Foundation, carried out under the Sixth and Seventh Framework Programs of the EU in their part for Bulgaria and carried out with partners from the Netherlands, Japan, China etc. He has participated in a number of annual conferences of agricultural sector organizations and has a wide presence in their coverage in the mass media.

In the end, **I would like to wish** Assoc. Prof. Ivanov to be always dedicated to the future of younger scientific personnel and to the Institute of Agricultural Economics as a center of scientific ideas in agriculture.

In summary:

In view of all that has been stated, I am fully convinced that the candidacy of Associate Professor Dr. Bozhidar Antonov Ivanov for the academic position of "Professor" in scientific field 3. Social sciences; professional field 3.8 Economics; scientific field "Economics and management (agriculture) is completely justified and I vote positively.

22.03.2024

Signature:

/Prof. Dr. Rumen Popov/